

Joma industriområde

- Presentasjon regionalt planforum, 16.6.2021

Tema til regionalt planforum

- Planprosess og medvirkning
- utfordringer for reindrift med de ulike alternativ
- utfordringer knyttet til vannmiljø
- utfordringer knyttet til forurenset grunn og tilsig av tungmetaller til vassdrag
- utfordringer til naturmangfold
- utfordringer knyttet til landdeponi

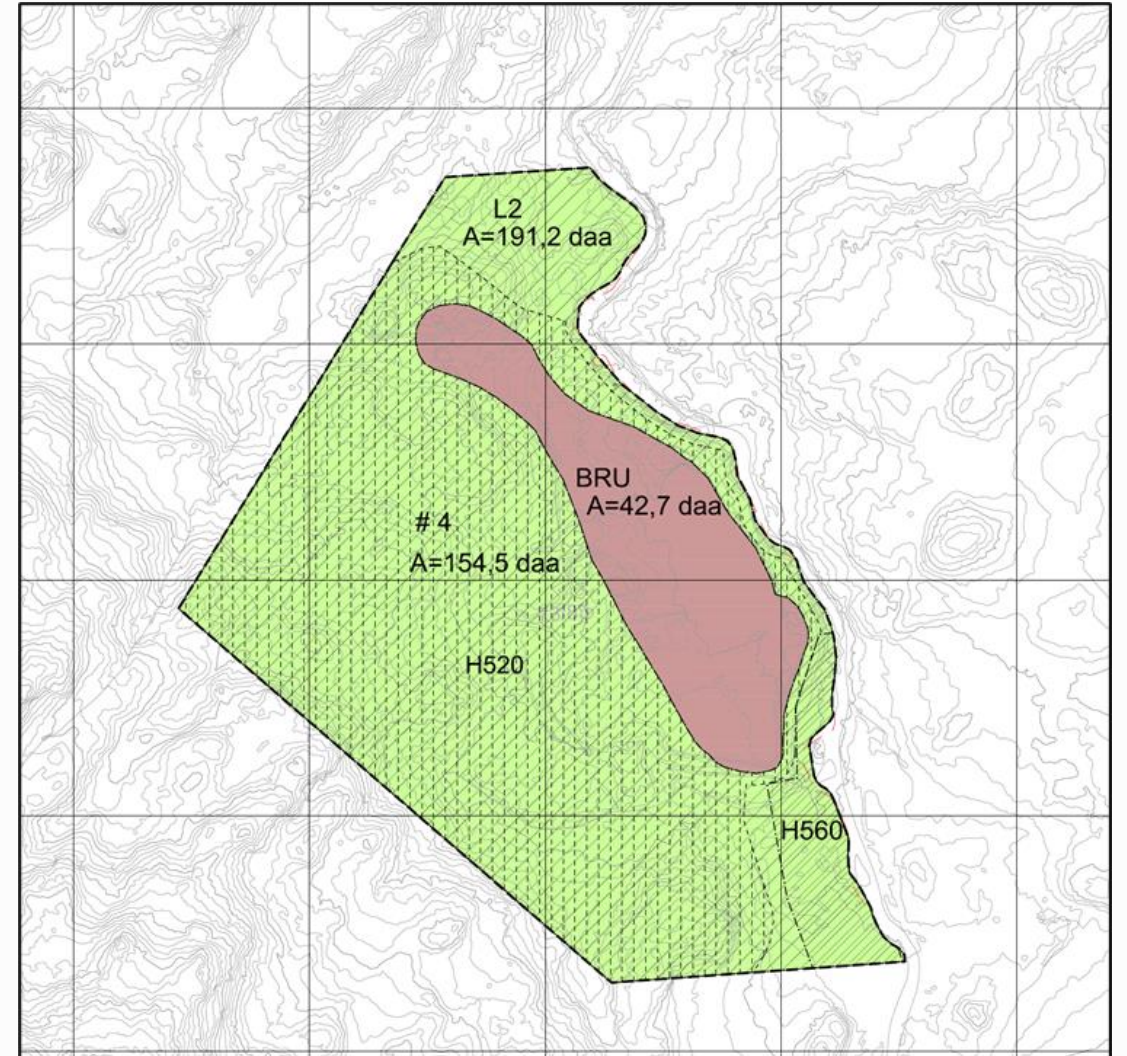
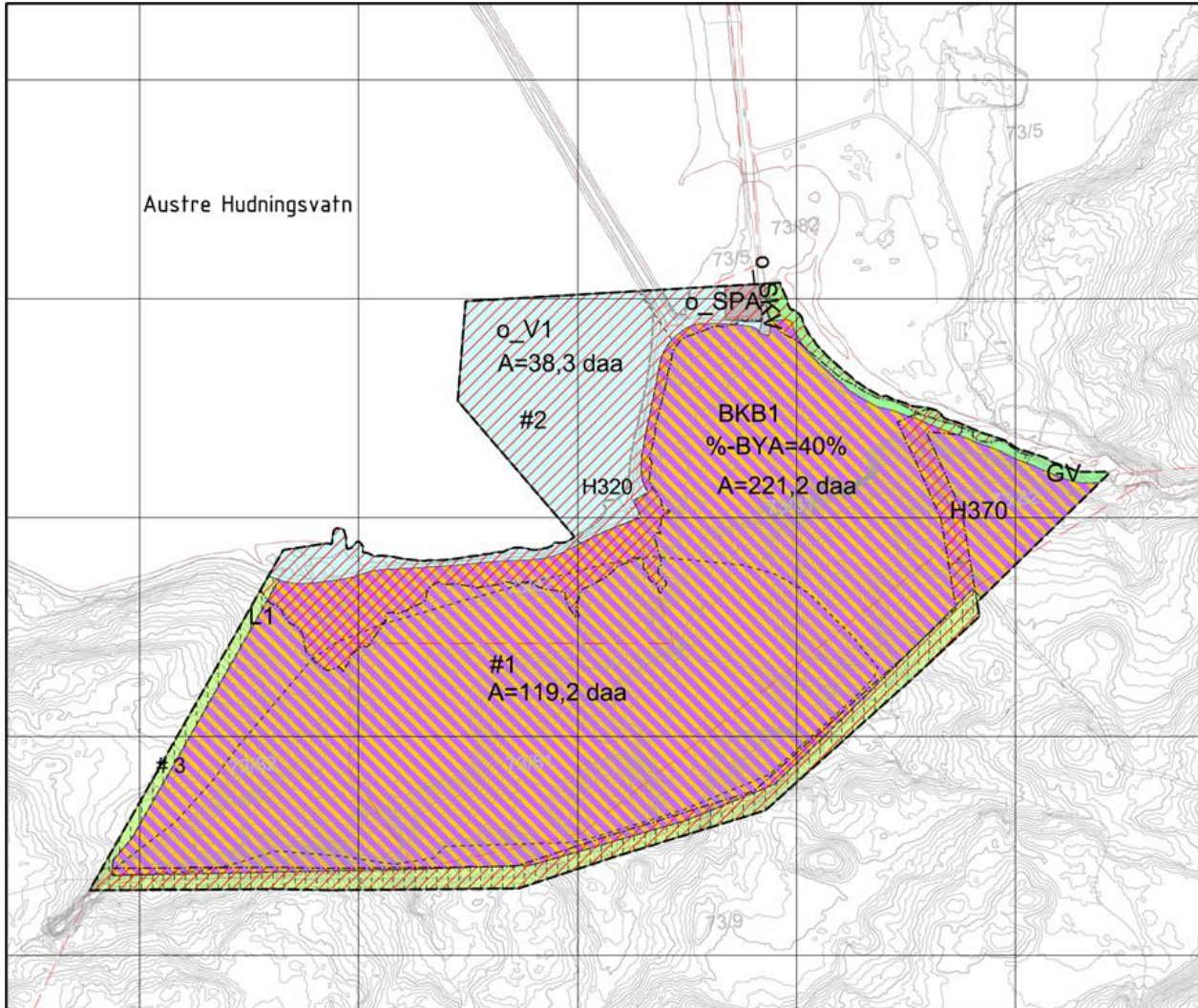
Planprosessen

- Oppstartsmøte med Røyrvik kommune 5.3.2018
- Høring planprogram sept-nov 2018
- Vedtatt planprogram 15.1.2019
- Oppstart KU Juni 2020
- Møte i regionalt planforum 16.12.20 og 16.6.2021
- Møter med Tjåehkere Sijte 13.8.2019, 30.9.2019, 4.11.2019, 11.3.2020 1.9.2020 og 9.3.2021
- Møter med grunneiere og naboer 13.8.2019, 9.3.2021 og 27.5.2021
  - Statskog, Røyrvik kommune og Anders Selliås er direkte berørt, men naboer og beboere langs fylkesvegen og vassdraget føler seg på mange måter alle direkte berørt.
  - Tjåehkere Sijte er også direkte berørt
- Innlevering av plan og KU til Røyrvik kommune, juni – august 2021

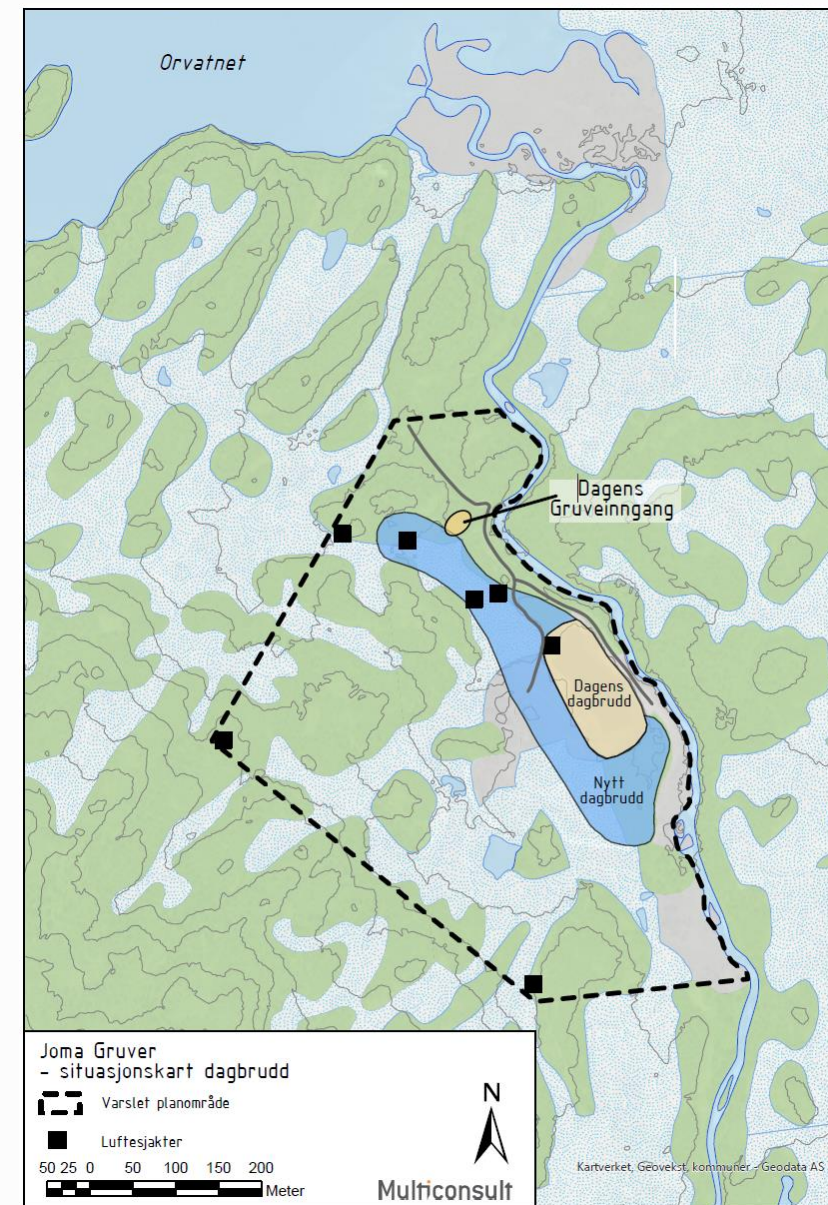
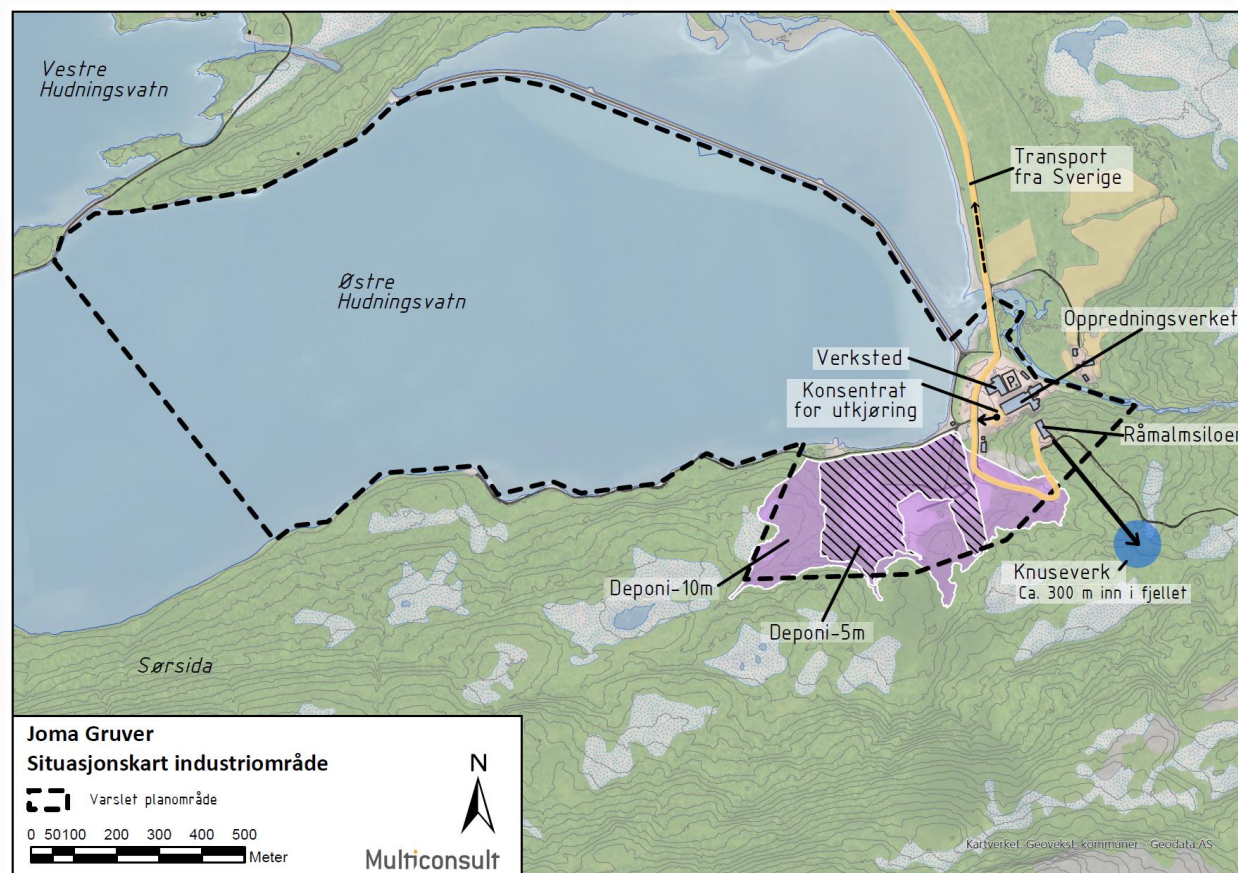
Kommunal saksbehandling

- Foreløpig leveranse 1. juni 2021
- Endelig leveranse etter stabilitetsvurdering av deponivegg i slutten av august
- Informasjon til formannskapet foreløpig planlagt 17. august
- Førstegangsbehandling – ikke avklart
- Høring

Planområde

Konsept for gruvedrift

Fagtema i konsekvensutredningen

- **Utslipp til vann og vannmiljø**
- **Forurensning**
- Transport og trafikk
- **Naturmangfold**
- Støy
- Landskap
- **Samiske interesser inkludert reindrift**
- Kulturminner og kulturmiljø
- Friluftsliv
- Samfunnsmessige forhold, inkl. Folkehelse, barn og unges oppvekstsvilkår
- Vannforsyning
- + Landdeponi, inkludert flomvurderinger

Konseptet er noe endret underveis

- Permanent sjødeponi (2-3 år) er blitt til midlertidig landdeponi
- Helårs dagbrudd er blitt til drift i dagbruddet i vinterhalvåret, men da over en lengre periode (4 – 6 år)

Alternativer både for reindrif og naturmangfold

- **Nullalternativet** – dagens bruk
  - **Alternativ 1a** – fjelldrif i 20 år og dagbruddsdrif juli – april i 2 år
  - **Alternativ 1b – fjelldrif i 20 år og dagbruddsdrif medio oktober – medio april i 4-6 år**
  - **Alternativ 1c** – fjelldrif i 20 år og dagbruddsdrif medio/ultimo desember – medio april i minimum 6 år
  - **Alternativ 2** – fjelldrif i 20 år og ingen dagbruddsdrif
-
- Sjødeponi vs. landdeponi er også vurdert for noen tema

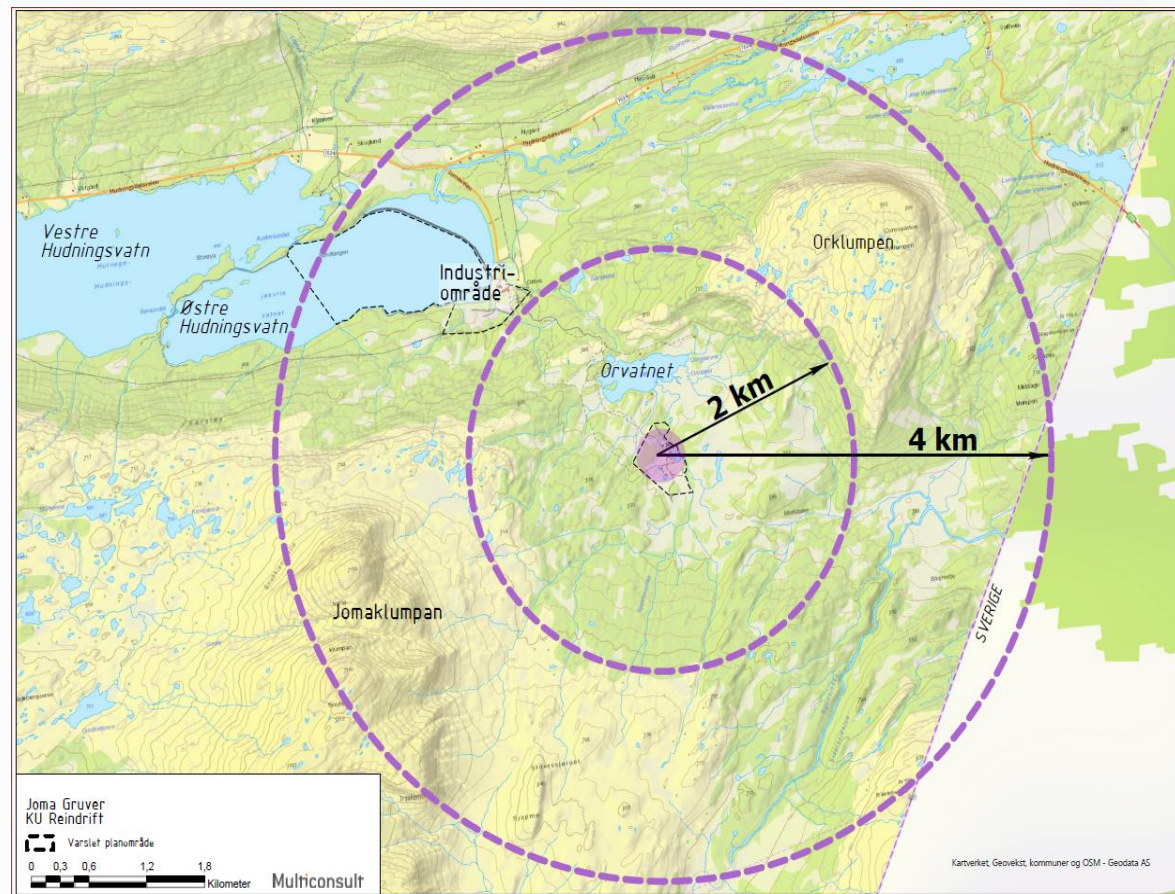
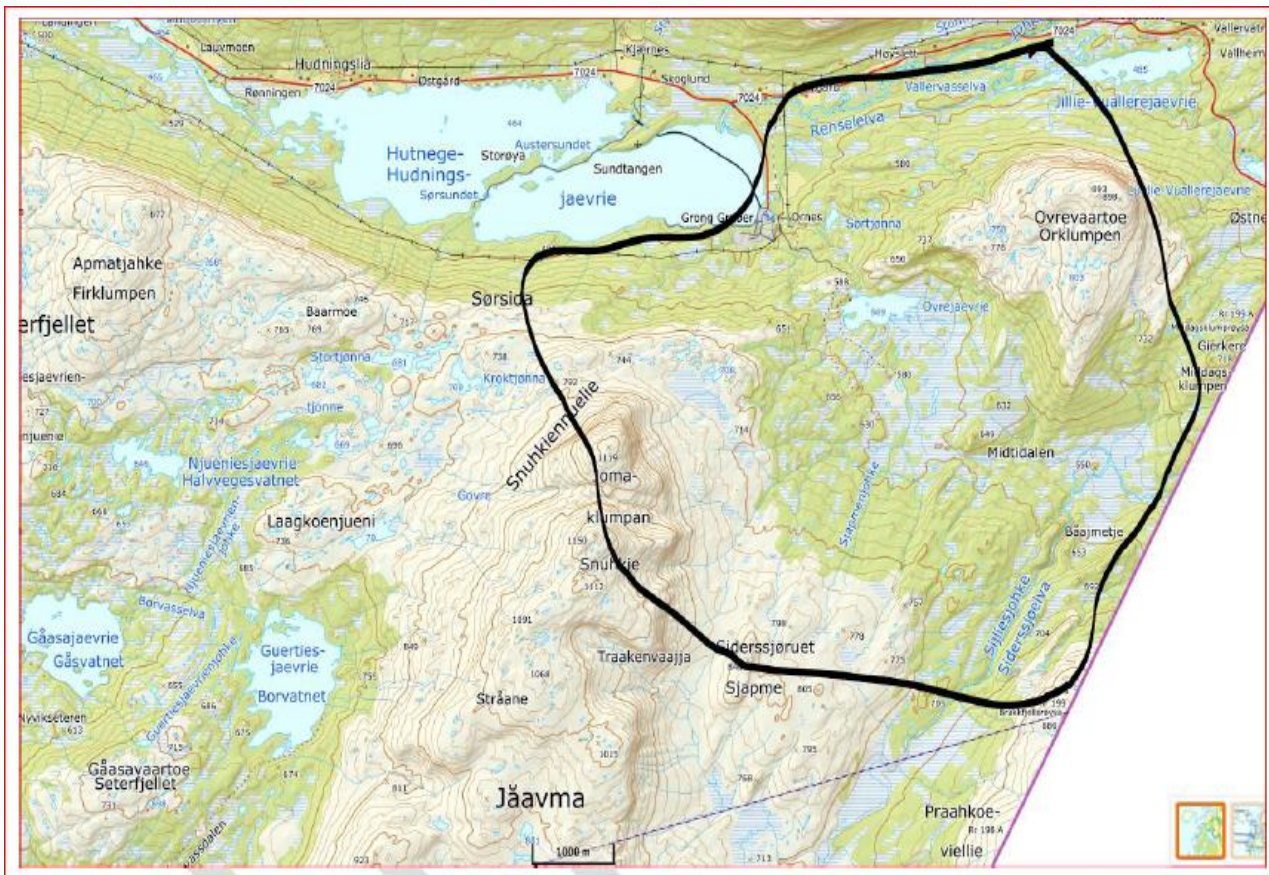
REINDRIFT

Kunnskapsgrunnlaget

- Informasjonsinnhenting via møter med Tjåehkere Sijte
  - 13.8.2019, 30.9.2019, 4.11.2019, 11.3.2020 1.9.2020 (inkludert befarings) og 9.3.2021
  - Referatene blir lagt ved planforslaget til offentlig høring
- Driftsplan
- Kilden NIBIO (noe begrenset da reindriften er lagt om etter at dataene her ble lagt inn i basen)
- Relevant litteratur

Reindrift - arealbruk

- Vår-, sommer-, høst- og høstvinterbeite.
- Kalvingsområde
- Viktig trekklei, vår og høst.
- Viktig oppsamlingsområde høst og høstvinter.
- Gruvedrift med dagbrudd gir store negative konsekvenser for reindrift, men avhengig av omfang av dagbruddsdrift.
- Gruvedrift uten dagbruddsdrift gir moderate til lave konsekvenser for reindrift. Noe reduserte høstbeiter og noe generell forstyrrelse knyttet til støy og aktivitet oppe på fjellet, (se for øvrig slide om støy)

Verdivurderinger

Verdivurdering: Delområde Joma-område				
Registreringskategori: Reindrift				
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Kalvingsområde				▲
Trekkområde/-lei				▲
Oppsamlingsområde for Bjørkmoen				▲
Sommerbeite			▲	
Høstbeite			▲	
Vinterbeite ▲				
Kort beskrivelse med verdibegrunnelse:				
Planområdet gis svært stor verdi da det har viktige funksjoner som kalvingsområde, trekkområder/flyttlei, og som oppsamlingsområde før og etter slakting. I tillegg har Joma-området viktige funksjoner som høstbeite og sommerbeite. Generelt gjelder at alle vurderinger for alternativ 2 også gjelder for alternativ 1 a, b og c.				

Påvirkning

	Alternativ 1a	Alternativ 1b	Alternativ 1c	Alternativ 2
Kalvingsområde/ vårbeite	Sterkt forringet	Forringet	Noe forringet	Noe forringet
Trekk-/drivingslei	Forringet	Forringet	Noe forringet	Noe forringet
Oppsamlingsområde	Sterkt forringet	Sterkt forringet	Noe forringet	Noe forringet
Sommerbeite	Noe forringet	Noe forringet	Noe forringet	Noe forringet
Høstbeite	Forringet	Forringet	Noe forringet	Noe forringet
Vinterbeite	Uten betydning	Uten betydning	Uten betydning	Uten betydning
Samlet vurdering	Sterkt forringet	Forringet	Noe forringet	Noe forringet

Delområde	Verdi	Alt. 0	Alt. 1 a	Alt. 1 b	Alt. 1 c	Alt. 2
Kalvingsområde	Svært stor	0	----	---	--	--
Trekkområde/-lei	Svært stor	0	---/---	---	--	--
Oppsamlingsområde	Svært stor	0	---/---	---	--	--
Høstbeite	Stor	0	---	---	--	--
Sommerbeite	Middels til stor	0	--	--	--	-
Vinterbeite	Lav	0	0	0	0	0
Avveining		Har pr. definisjon ingen konsekvens				
Samlet vurdering (etter kriterier i tabell 2-3)		Ingen konsekvens	Svært stor negativ konsekvens	Stor negativ konsekvens	Middels negativ konsekvens	Middels negativ konsekvens
Rangering		1	5	4	3	2

Reindrift avbøtende tiltak

- Driftsperiode på dagbruddet er viktigst avbøtende tiltak
- Generelle skadereduserende tiltak for alle alternativ:
  - Opprette rutiner for dialog mellom Joma Gruver AS og Tjåehkere Sijte
  - Sikre at malmtrafikk fra Sverige ikke er i konflikt med trekk eller aktiv leding av rein fra Derga og over til Joma området.
  - Det vil bli etablert støydempende tiltak på alle luftelyrer gjennom etablering av bygning over viftene og støydempende gitter. Dette vil redusere høyfrekvent støy slik at rein vil høre støy på cirka 60 meters avstand, jamfør støyrapport.
  - Øke innsatsen på gjeting av rein
  - Øke innsatsen på bruk av helikopter
  - Øke innsatsen på bruk av teknologi og utstyr, f.eks. droner, motorsykler, snøscootere etc.

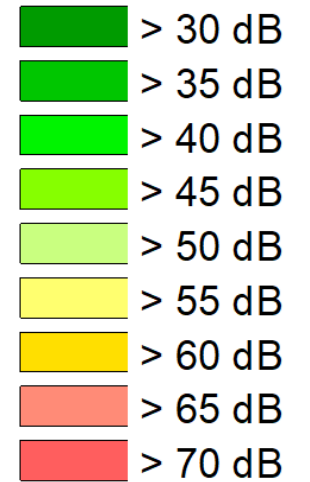
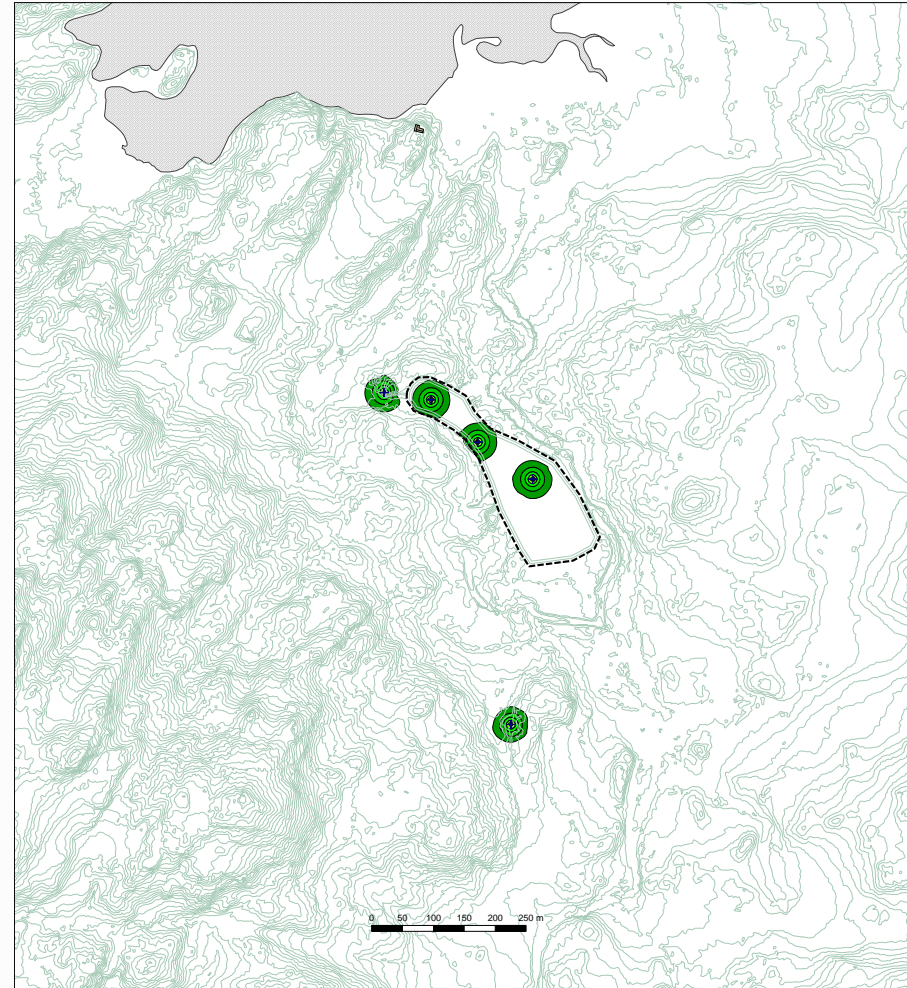
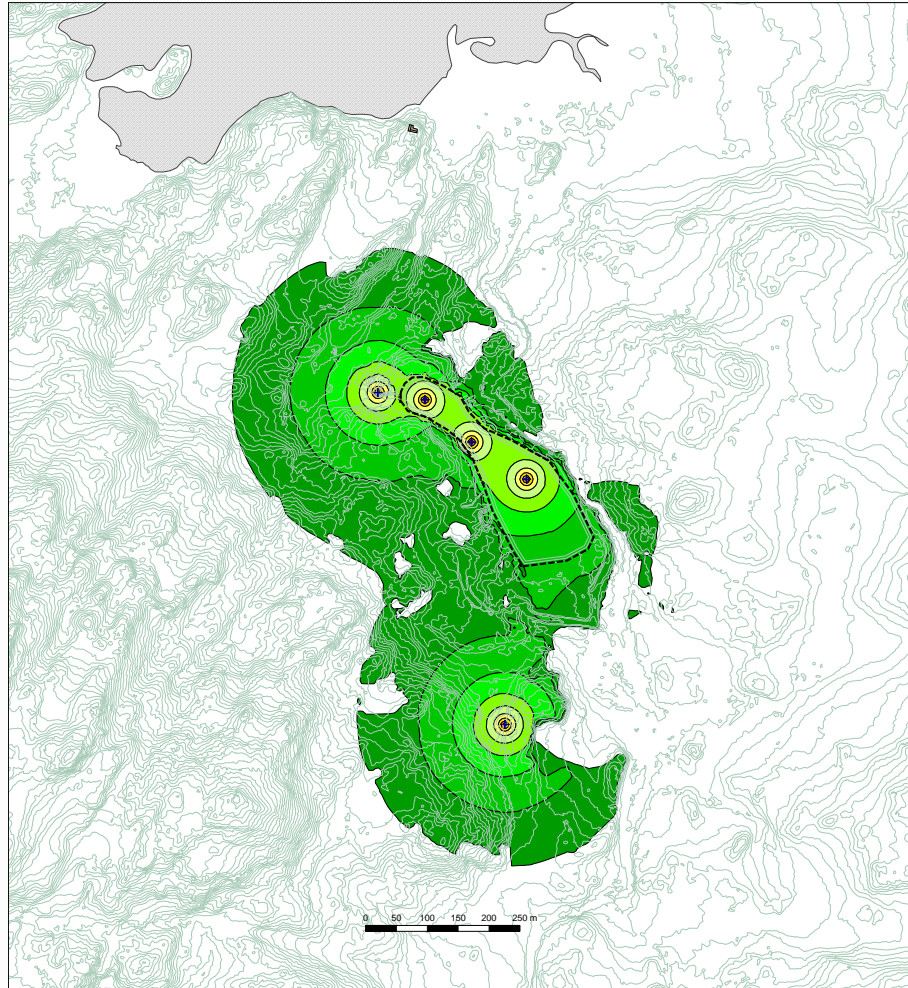
Planforslaget med hensyn til reindrift

- Planforslaget innebærer forslag om dagbrudd
- Planforslaget innebærer dagbrudd 6 måneder i året, vinterhalvåret. Sannsynlig driftstid 4-6 år
  - Planbestemmelse for hensyn til reindrift
- Planforslaget innebærer krav til støydemping av luftelyrer
  - Planbestemmelse for hensyn til reindrift
- Prinsippet for avbøtende tiltak for reindrift er:
  - Tilpasning
  - Avbøtende tiltak, planbestemmelser og avtale med næringa
  - Økonomisk kompensasjon gjennom privatrettslig avtale

Støy fra luftesjakter på fjellet

Uten tiltak

Med tiltak

Lydnivå LekvA i dBA, 1.5 meter over terreng			Variant: Vifter, Vifter	
Antall refleksjoner: 2 Rutenett: 5 x 5 m Beregningshøyde: 1.5 m (over terreng)			Joma Gruver AS	
				Støysonekart
		Trondheim, 03.11.20 (Tonje Fjellheim Dahl)		LekvA
10203388-02		Støy fra luftesjakter		
10203388-02		Vifter med standard demping		
10203388-02		Konsekvensutredning og reguleringsplan for Joma Gr		
10203388-02		Støymodell Joma Gruver.as		

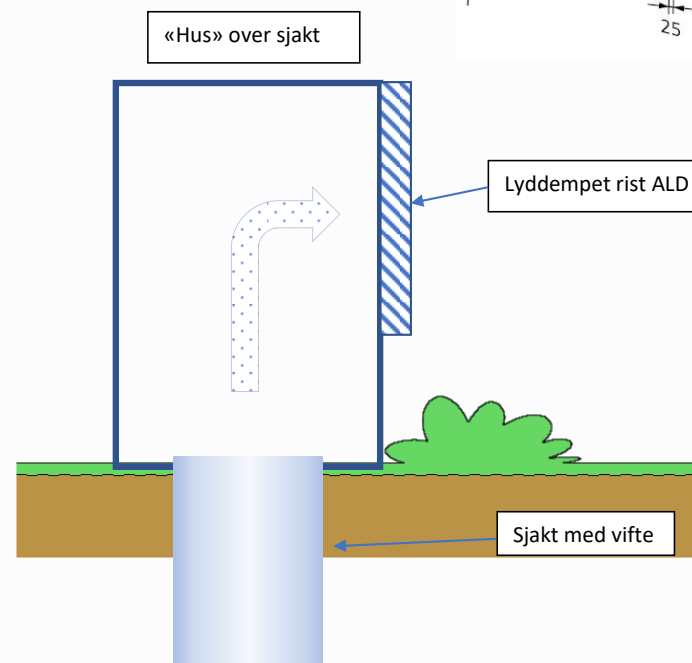
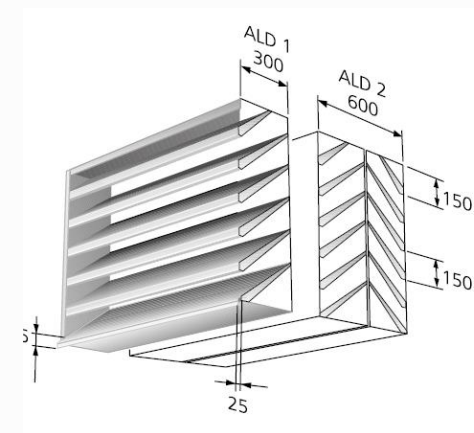
Lydnivå LekvA i dBA, 1.5 meter over terreng			Variant: Vifter dempet, Vifter dempet	
Antall refleksjoner: 2 Rutenett: 5 x 5 m Beregningshøyde: 1.5 m (over terreng)			Joma Gruver AS	
				Støysonekart
		Trondheim, 03.11.20 (Tonje Fjellheim Dahl)		LekvA
10203388-02		Støy fra luftesjakter		
10203388-02		Vifter med ekstra demping		
10203388-02		Konsekvensutredning og reguleringsplan for Joma Gr		
10203388-02		Støymodell Joma Gruver.as		

Støy fra luftesjakter på fjellet

Vifter i luftesjaktene vil gi noe støy

Støyreducerende tiltak er foreslått:

Naturmangfold

- Naturmangfold
- Vannmiljø

Kunnskapsgrunnlaget

- Generelle databaser og rapporter
- Data unntatt offentlighet
- Omfattende miljøundersøkelser knyttet til vannmiljø og forurenset grunn
  - Omfattende prøvetaking i vannforekomster (67 vannprøver i 11 ulike vannforekomster) i to repetisjoner
  - Bunndyrprøver i 10 prøvepunkt
  - Prøvefiske i tre vann
  - El-fiske på seks lokaliteter
  - Sedimentprøver i tre vann (14 ulike prøver)
- Kartlegging av naturtyper

Formål kartlegging av vannkvalitet og biologisk tilstand

- Kartlegge vannkvaliteten i gruva/dagbruddet
  - finne egnede rens tiltak
- Kartlegge vannkvaliteten og biologi i vassdraget
  - Dagens kjemiske og biologiske tilstand
  - Estimere mengder metaller vassdraget tilføres i dag
  - Grunnlag for vurderinger av hva vassdraget tåler
  - Kunne vurdere krav til rensing av vann
    - som tappes fra gruva
    - som renner av fra deponi
    - fra driftsfasen (gruva og oppredning)
  - Gir myndighetene grunnlag for vurderinger og krav
    - vannforskriften
    - utslippstillatelse
- Grunnlag for å etablere overvåkingsprogram for anleggs- og driftsfase
- Måle metallkonsentrasjoner i sediment i Orvatn, Østre- og Vestre Huddingsvatn

Oppsummering biologiske undersøkelser

- Økologisk tilstand basert på bunndyr stort sett svært god til god (kart nedenfor)
- Økologisk tilstand basert på garnfiske god i alle vann
- Stabil pH over 7 kan bidra til at metaller (sink og kobber) ikke blir like skadelige for akvatisk liv (bio-tilgjengeligheten blir lavere)
- Partikler/nedslamming er den største trusselen for akvatisk liv i området rundt Røyrvik.

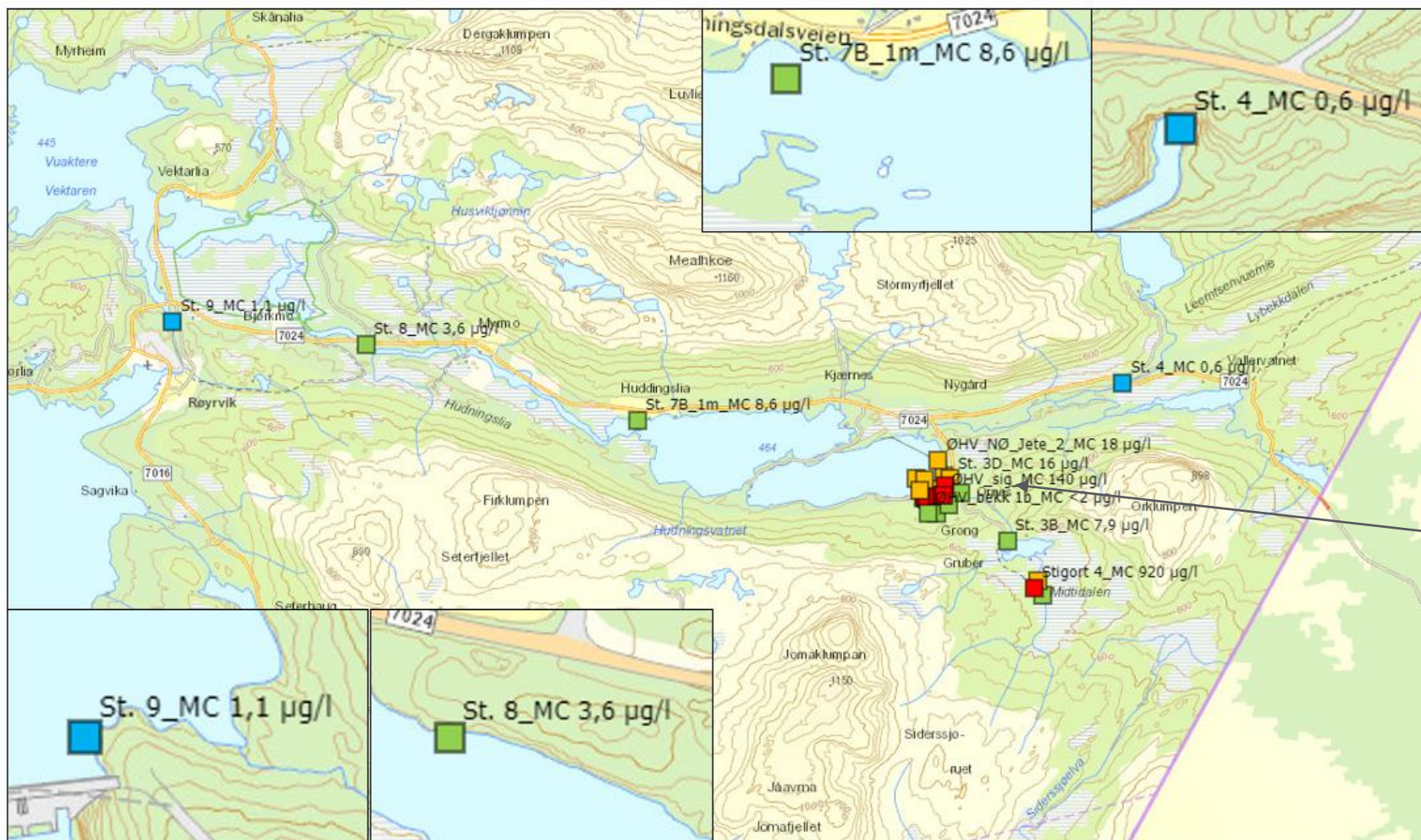

Avvik fra naturtilstanden	Økologisk tilstand
Tilsvarer uberørt	SVÆRT GOD
Lite	GOD
Moderat	MODERAT
Betydelig	DÅRLIG
Svært stort	SVÆRT DÅRLIG

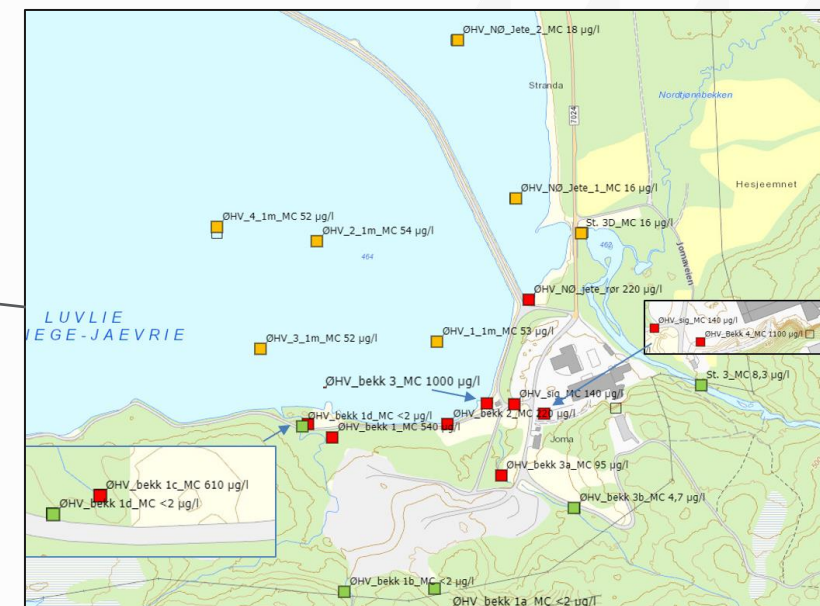

Sink i vann – analyseresultater september

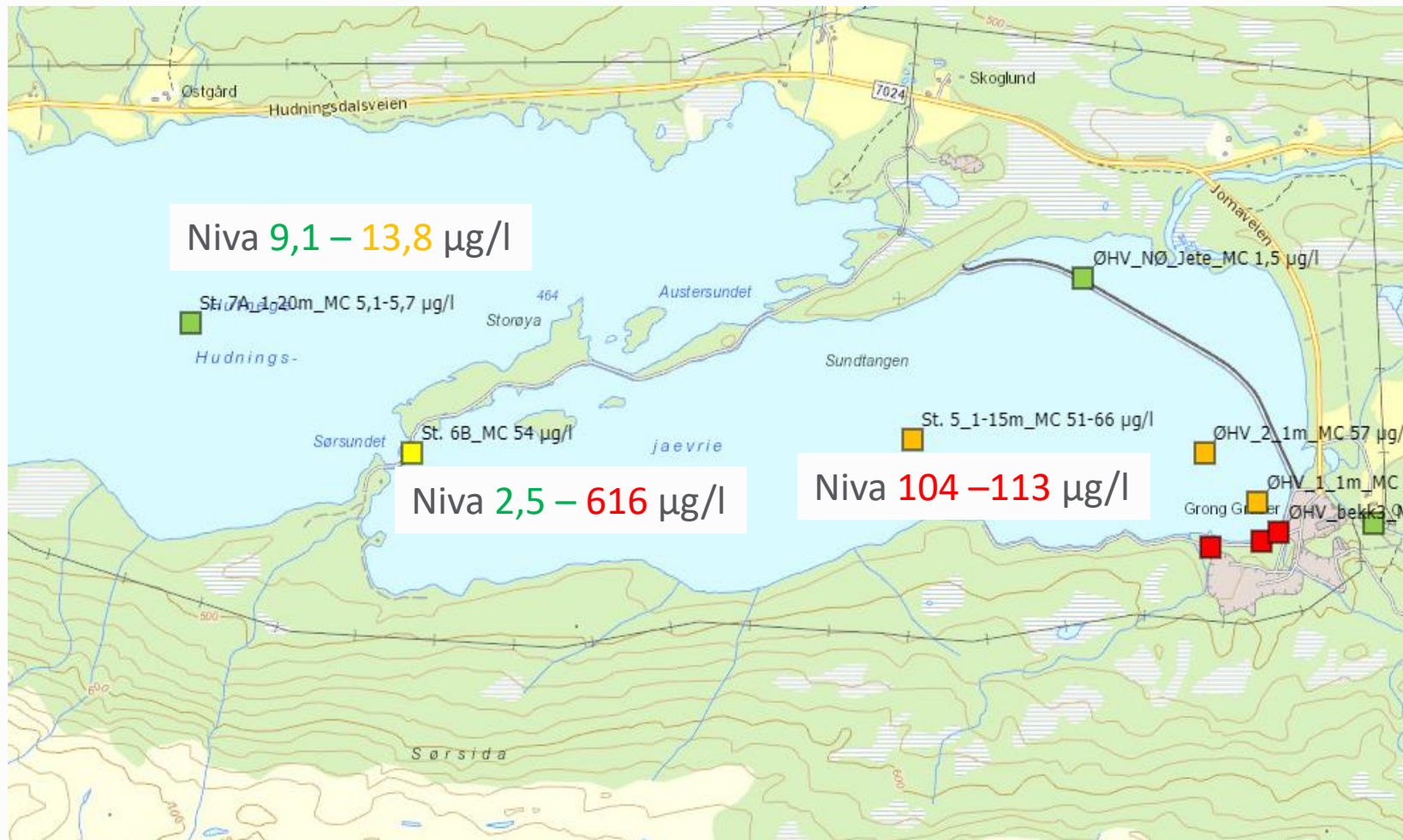

Omtrent samme konsentrasjoner i august og september

Tok flere prøver i september – spesielt ved industriområdet

Sink i vann – sammenlignet med NIVA 1999-2006

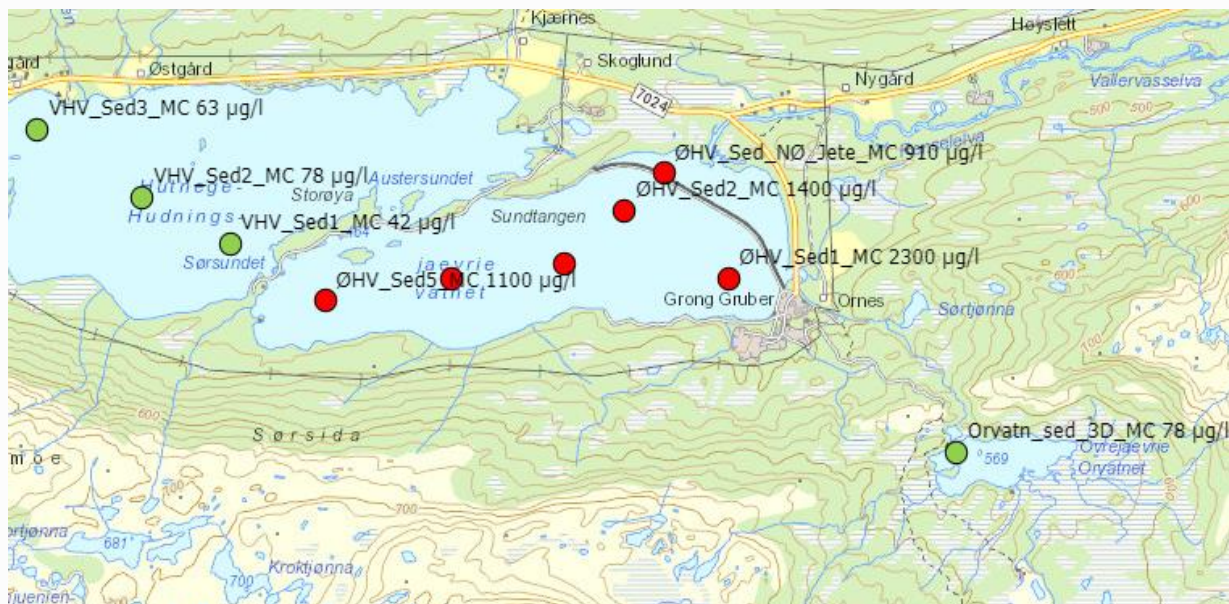
Lavere konsentrasjoner av sink i 2020 enn tidligere.

Tilstand er endret fra svært dårlig til dårlig for sink i Østre Huddingsvatn.

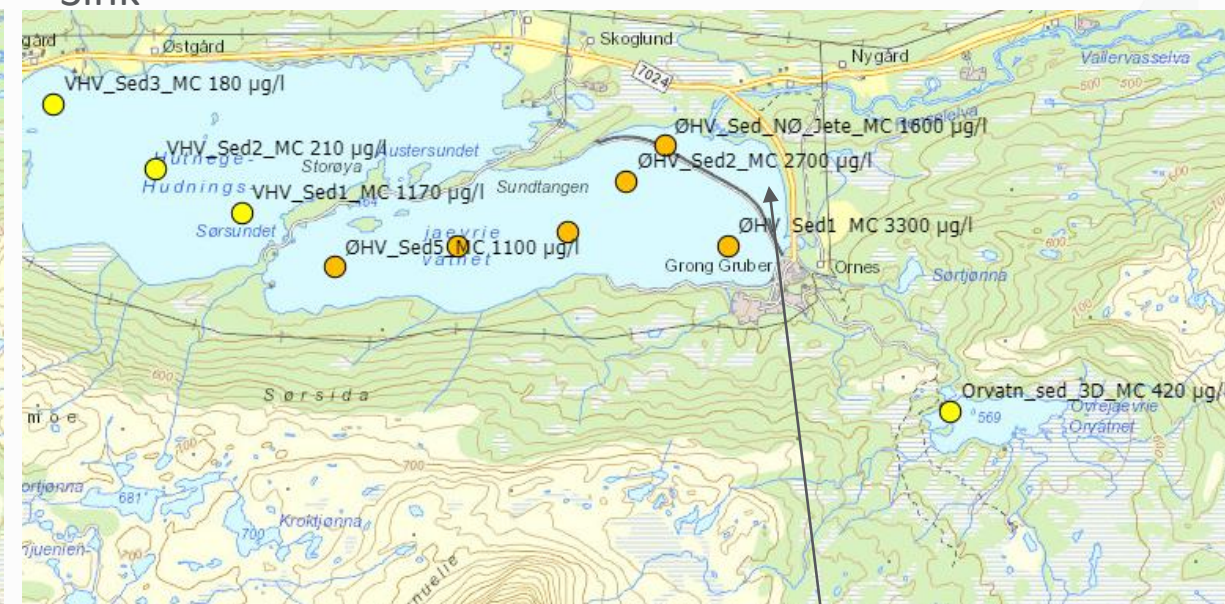
Tilstand er endret fra dårlig til god i Vestre Huddingsvatn.

Sedimentprøver

Kobber

Sink

Det er høye konsentrasjoner av kobber og sink i Østre Huddingsvatn.

Det er lave konsentrasjoner av kobber i Vestre Huddingsvatn, og moderate konsentrasjoner av sink.

1

Navn	Naturtype	Vurdering (DN-håndbok 13)	NIN	Midir instruks 2020	Rødliste	Areal
Elverør ved Orelva	Stor elveør – rik grasflommark	B-verdi	T 18 C1 – åpen flomfastmark på sand, grus og stein.	Åpen flomfastmark	NT	24 dekar
Rikmyr Jomali 1	Rikmyr	C-verdi	V 1 C4 og C3 – kalkrike åpne myrflater	Rik åpen jordvannsmyr i nordboreal og lavalpin sone		10 dekar
Rikmyr Jomali 2	Rikmyr	C-verdi	V 1 C4 og C3 - kalkrike åpne myrflater	Rik åpen jordvannsmyr i nordboreal og lavalpin sone		4 dekar
Bjørkeskog ved Joma Gruver	Bjørkeskog med høgstauder	B-verdi	T 4 C18 – høgstaudeskog	Kalkrik bjørkeskog		21 dekar
Høgstaude-granskog ved Joma gruver	Høgstaude-granskog		T 4 C19 – litt tørkeutsatt høgstaudeskog	Høgstaude-granskog	NT	3 dekar
Nydalen	Bjørkeskog med høgstauder	C-verdi	T 4 C19 - litt tørkeutsatt høgstaudeskog	Kalkrik bjørkeskog		5 dekar
Lørdagsstakk-slettet og Storsteinstakk-slettet	Slåttemyr	B-verdi	V 1 C4, C3, C7 og C8 – kalkrike åpne myrflater og myrkanter	Slåttemyr	EN	34 dekar

2

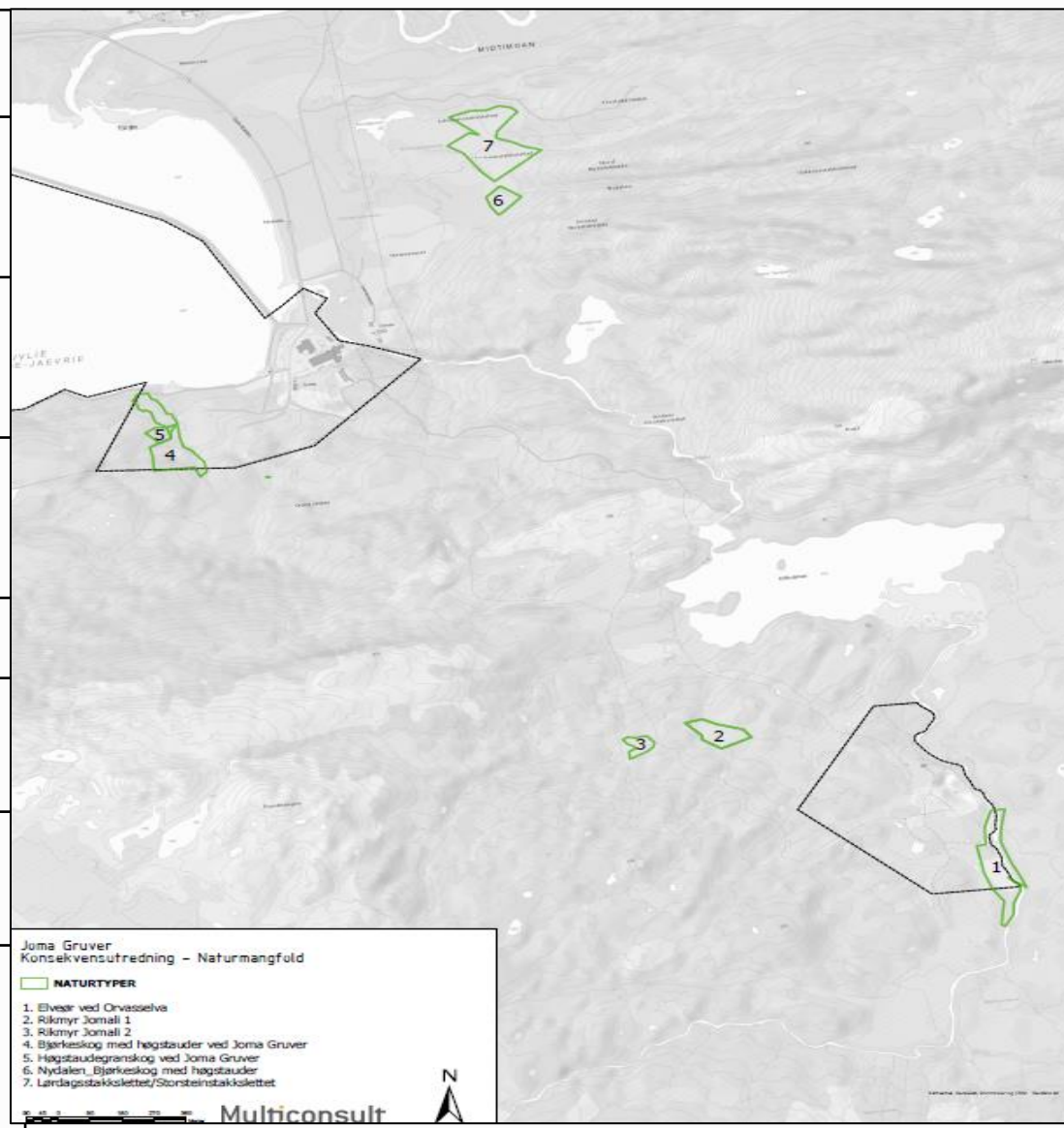
3

4

5

6

7

Verdivurderinger

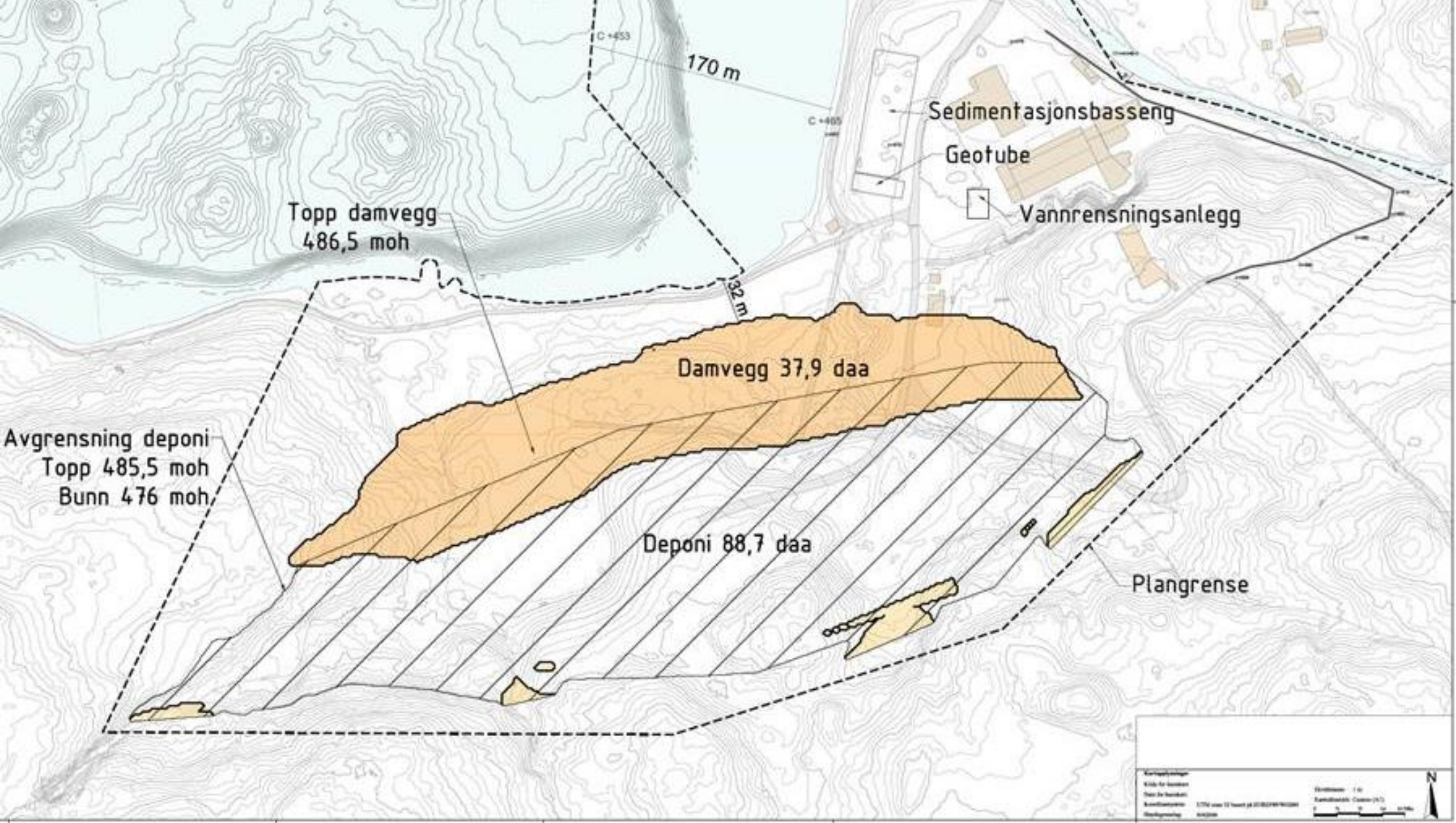
Verdivurdering: Delområde				
Registreringskategori og verdivurdering i h.h.t. V712				
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
NM1 Slåttemyrer			▲	
NM2 <u>Orvasselva/Orvatnet</u>	▲			
NM4 <u>Austre Hudningsvatnet</u>	▲			
NM5 <u>Elvøyr Orvasselva</u>			▲	
NM6 <u>Myr-bjørkeskog v/dagbruddet</u>	▲			
NM7 Rike bjørkeskoger v/industriområdet			▲	
NM8 Vårrasteområde sædgås			▲	
NM9				

Omfangsvurderinger

	Alternativ 1a	Alternativ 1b	Alternativ 1c	Alternativ 2
NM1 – slåttemyrer Ornes	Ubetydelig endring	Ubetydelig endring	Ubetydelig endring	Ubetydelig endring
NM2 – Orvasselva-Orvatn	Forbedret	Forbedret	Forbedret	Forbedret
NM3 – Bekkene ved industriområdet	Noe forringet	Noe forringet	Noe forringet	Noe forringet
NM4 -Austre Hudningsvatnet	Ubetydelig endring	Ubetydelig endring	Ubetydelig endring	Ubetydelig endring
NM5 – Elveør ved Orvasselva	Forringet	Forringet	Forringet	Ubetydelig endring
NM6 – Fjell- og myrområder ved dagbruddet	Forringet	Forringet	Forringet	Ubetydelig endring
NM7 – Rike bjørkeskoger ved industriområdet	Sterkt forringet	Sterkt forringet	Sterkt forringet	Sterkt forringet
NM8 – vårraste-områder for sædgås	Forringet	Forringet	Forringet	Forringet
NM9				

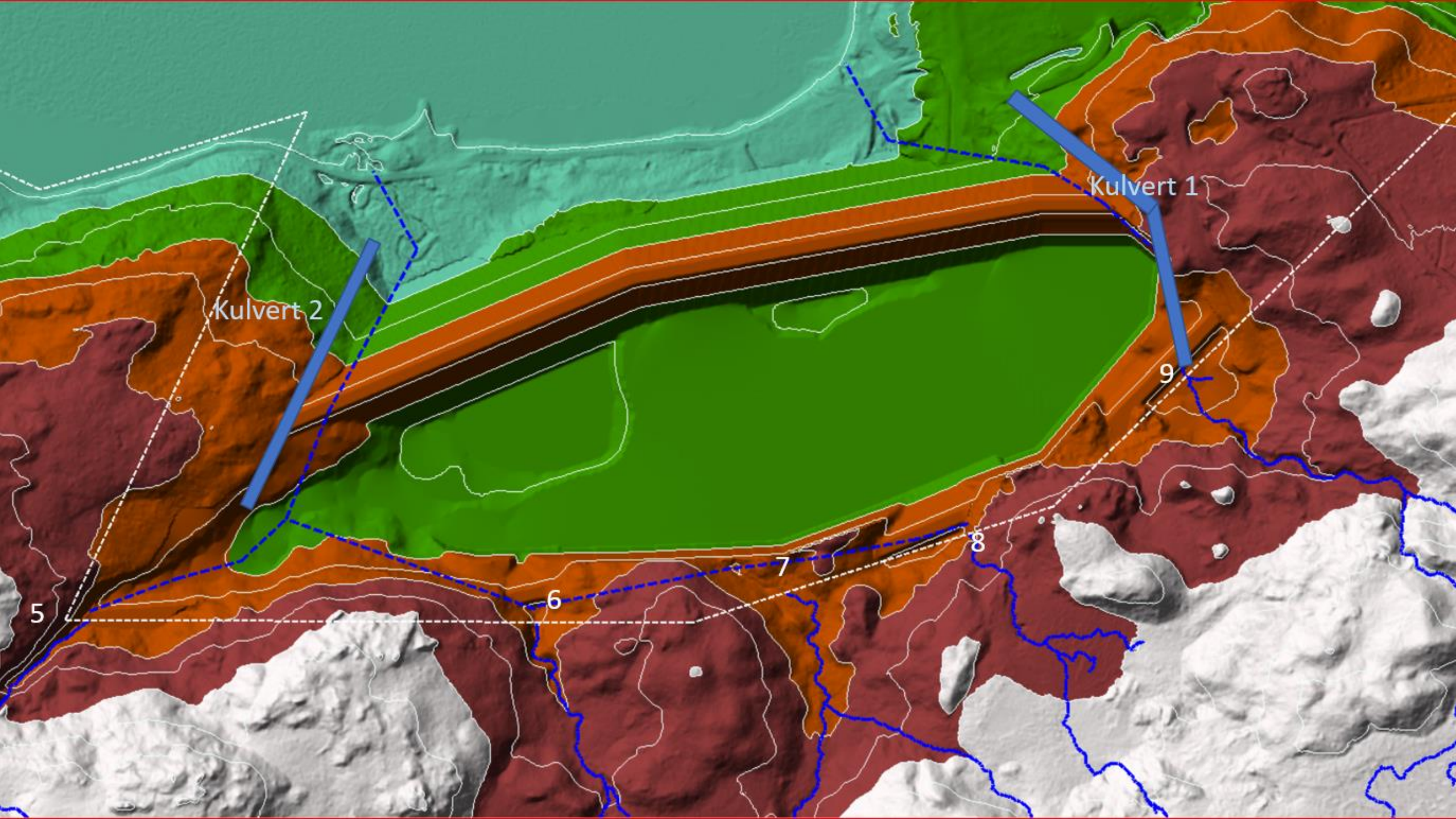
Konsekvensvurderinger

Delområde	Verdi	Alt. 0	Alt. 1a	Alt. 1b	Alt. 1c	Alt. 2
NM1 Slåttemyrer ved Ornes	Stor	0	0	0	0	0
NM2 Orvatn / Orelva	Noe	0	++	++	++	++
NM3 Bekkene ved industriområdet	Noe	0	-	-	-	-
NM4 Austre Hudningsvatnet	Noe	0	0/-	0/-	0/-	0/-
NM5 Elveør ved Orelva	Stor	0	---	---	---	0
NM6 Jomali – fjell- og myrområder	Noe	0	--	-	-	0
NM7 Rike bjørkeskoger ved industriområdet	Stor	0	---	---	---	---
NM8 Vårrasteområder for sædgås	Stor	0	---	---	---	---
NM9 Økologisk funksjonsområde for jerv						
Samlet vurdering (etter kriterier i tabell 2-3)		Ingen konsekvens	Stor negativ konsekvens	Stor til middels negativ konsekvens	Stor til middels negativ konsekvens	Middels negative konsekvens
Rangering		1	5	3	3	2

Oppsummering vann- og sedimentprøver

- Vannkvaliteten i vassdraget er generelt bedre nå enn perioden 1999 – 2006. Flere av metallene i vannforekomstene er i tilstandsklasse «god».
- Dagbruddet og gruve: høye konsentrasjoner av spesielt sink og kobber, samt noe kadmium, nikkel, bly og arsen.
- Orrvasselva tilføres metaller fra dagbruddområdet. Dette vil opphøre når gruva tømmes for vann.
- Bekker som renner til Østre Huddingsvatn gjennom industriområdet og tidligere gråbergstipp inneholder en del sink, og noe kobber, kadmium og nikkel. Dette vil kunne forbedres ved etablering av ny gruvedrift.
- Østre Huddingsvatn: Tilstandsklasse «dårlig» for sink, «moderat» for kadmium og god eller bedre for de andre metallene (kobber, nikkel, bly, arsen, krom).
- Vestre Huddingsvatn, Huddingselva og Orvatn er i liten grad påvirket av gruveavrenningen.
- Sediment i Østre Huddingsvatn er moderat til sterkt forurenset av kobber, sink, arsen, kadmium og bly. Sediment i Orvatn og Vestre Huddingsvatn er påvirket av tidligere gruvevirksomhet, men konsentrasjonene er betydelig lavere.

Oppsummering

- Kunnskapsgrunnlaget – betydelig forbedret gjennom planprosessen
- Overordnede konsekvenser er vurdert til middels til stor negativ konsekvens.
  - Det er skilt klart mellom gruvedrift med og uten dagbrudd og det begrunnes i jerv, forstyrrelser fra dagbruddet på dyre- og fugleliv, ødelagte habitater og mulig negativ påvirkning på naturtype elveør.
- Flere negative konsekvenser er knyttet til aktivitet ved industriområdet og er de samme uavhengig av alternativ.
- Vannmiljø – det er gjort en vurdering av tilstand til vannforekomster
  - Viktigste endring er at Vestre Hudningsvatnet og Hudningselva går fra moderat til god økologisk tilstand.
  - Tippbekken er i vann-nett vurdert til god økologisk tilstand men våre data viser moderat økologisk tilstand.